

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană“; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ“ în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an 240 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei
Pe jumătate de an 120 „		
Pe un pătrar de an 60 „		
Un număr 5 Lei.		
Pentru străinătate pe un an 300 Lei.		

Un indemn vechiu la „un lucru salutar“.

Cel dintâi Român bănățan care a făcut cercetări istorice despre trecutul bisericii ortodoxe în Banat, a fost Nicolae Tincu Velea. Rodul osteneșilor sale este cuprins în „Istoria bisericească politico-națională a Românilor“ tipărită la 1865 în Sibiu. Cei aproape 70 de ani scurși de atunci până astăzi n'au adus un plus de lumină asupra aceluși trecut. Și aceasta din pricina că dorința autorului arătată la pagina XVII. nu a găsit ascultare. La acel loc se pot ceti următoarele: „Ar fi un lucru bun și salutar pentru o istorie bisericească completă, ca frații români, ceace vor fi având ei înșiși, ori numai vor fi știind la alții nescari documente, sau ori și ce însemnări din viața bisericească a românilor dinainte de 1690 să nu-și pregete a le publica prin tipariu; ba să fie la aceasta chiar provocați de vre-o autoritate a noastră, căci astăzi monumente singuratice ținându-se în întunerecul arhivelor și bibliotecelor, întâiu nu aduc nici un folos la nime în lume și a doua pe lângă paza cea mai bună pot deveni pradă focului, umeziciunii, moliiilor și averoșilor (Iacomilor) amici și neamici; iară în cărți tipărite și se pot păstra cu mai multă securitate și se pot lăți și folosi în mai multe părți“. Este cuprins în cuvintele de mai sus un indemn înțelept, căci nimeni nu poate construi ceva dacă nu are materialul necesar la îndemână. La 1904, protopresbiterul Logoșului, Dr George Popoviciu tipărind „Istoria Românilor Bănățeni“, constată aceeași lipsă de material informativ, necesar pentru o lucrare de sinteză istorică: „În Banat zac comori de mare preț, ascunse atât în ruinele vechi, cât și în limba și datinile Românilor. Dacă suntem sinceri, trebuie să recunoaștem, că noi aproape nimic sau de tot puțin

am tăcut pentru desgroparea acelor comori“. Iată pricina, — mărturisită de doi dintre cei mai valoroși bărbați de carte din Banat, — pentru care pricina noi nu ne cunoaștem trecutul decât foarte puțin.

Arhivele de stat de Viena și Budapesta, ori cele eparhiale dela Vârșeț și Timișoara, — cele din urmă astăzi în țară străină, — au fost cercetate și studiate aproape numai de bărbați străini de neamul nostru cari n'aveau interes să scoată la lumină trecutul nostru. Acestea ne sunt astăzi și cu greu accesibile. Dar fiecare parohie își are o mică arhivă a sa. Sunt încă antimise vechi pe sfintele mese ale unor biserici, cărți vechi scrise cu mâna ori tipărite cu felurite însemnări, inscripții pe pereții bisericilor, pe icoane, cruci ori alte obiecte bisericești. Frații preoți n'ar trebui să „pregete a le publica prin tipariu“, cum zice Tincu Velea, ori cât de fără importanță ar părea să fie. Sotocesc că locul cel mai potrivit pentru aceasta este organul diecezei noastre „Foaia Diecezană“. E interesul bisericii noastre, să fie cunoscute. Numai întemeiați pe un bogat material informativ și desbrăcați de anumite prejucții putem avea o privire clară în trecut. Informația aceasta se poate avea uneori și din publicații mai vechi cari au ajuns să fie astăzi foarte rare și din cale afară de greu de câștigat.

Greutatea aceasta, văd că a întâmpinat-o și d-l profesor al Academiei noastre teologice Dr Ștefan Pop în cercetările sale istorice publicate sub titlul „La trecutul diecezei Caransebeșului“, în care supune unei revizuiri critice cele ce s'au scris până acum de diferiți istorici despre acest trecut cu gândul să fixeze odată seria episcopilor acestei dieceze dela 1716 încoace. Același lucru l-au mai încercat să-l facă și alții în timpul din urmă. Dar „quot capita,

tot sententiae“, căci fiecare ne prezintă această serie de episcopi cu câte o variație și nu găsești doi să se pronunțe în acelaș fel. Și fiindcă și subsemnatul, ispășit pe cărările trecutului nostru bisericesc, am cules unele altele, așa pentru satisfacerea unei necesități sufletești, îndrăznesc — fără pretenția de a spune ultimul cuvânt — să-mi arăt în cele ce urmează modesta părere cu privire la această chestie atinsă mai sus cât și la câteva alte chestiuni.

(Urmează)

Petru Olde
preot-profesor de religie.

Jurământul religios.

La Egipteni exista un adevărat cult pentru jurăminte, iar celce era prins că a jurat strâmb era pedepsit cu moartea. Ceeace dă însă jurământului o notă morală de un caracter transcendental mai înalt — în concepția despre viață și moarte — stă însăși faptul găsirii la diferite mumii a unor pergamente numite „cartea morților“ și cari nu sunt altceva decât niște adevărate certificate de moralitate, o recomandare a mortului către zeli Egiptului, înșirându-se într'ansa toate faptele îndurării trupești și sufletești săvârșite în viață, de cel mort.

Iată ce cuprinde unul dintre aceste pergamente: „Te cunosc Doamne al adevărului și al dreptății, Ți-am adus adevărul, am distrus prin tine minciuna... *n'am mințit înaintea tribunalului*, nu cunosc minciuna, etc...“ Romanii încă pedepsiau pe ceice jurau strâmb, aruncându-i cu capul în jos, de pe vârful prăpăstiilor. Alte popoare le tăiau nasul, mâna, sau numai degetele mâinii care de obicei se ridicau la depunerea jurământului. Jurământul strâmb din punct de vedere al sfințeniei lui a fost totdeauna primit cu scârbă și aspru pedepsit după cuvintele lui Dumnezeu, care zice: „Să vie blestem în casa aceluia care a jurat strâmb pe numele meu“ (Zaharia 5, 4).

Felurile jurământului.

Jurământul este de două feluri: jurământ de promisiune și jurământ de afirmare.

Jurământul de promisiune este atunci când o persoană promite solemn în fața lui Dumnezeu că va împlini cu credință sarcina care i s'a dat. La acesta aparțin jurămintele pe constituția țării, pe drapel, iar în categoria lui intră toți funcționarii Statului cari joară că vor fi credincioși tronului, constituției și tuturor legilor țării. Jurământul de afirmațiune este acela în

care se afirmă — luându-se ca martor Dumnezeu — că cele ce se declară sunt adevărate. Din categoria acestui jurământ tac parte jurămintele depuse în fața instanțelor judiciare la procese cât și cele obvenite prin acuzațiunile ce se aduc cetățenilor cari sunt învinuiți că ar fi căzut într'un delict sau crimă. După formă avem jurământ simplu sau oficial-civil și jurământ sărbătoresc, solemn, religios. Jurământul simplu este acela ce se face în fața instanțelor judiciare, e fugitiv, fără a i se da solemnitatea și importanța cuvenită. Jurământul solemn, religios este acela ce îmbracă haina unei anumite ceremonii de cult, precum îngenunchierea, aprinderea lumânărilor, ridicarea celor trei degete înaintea evangheliei și a crucii.

Tocmai această ceremonie arată însemnătatea și gravitatea jurământului, și are de scop o înrăurire morală asupra conștiinței umane. Știm că natura umană este înzestrată cu o conștiință morală, care constată și declară calitatea morală a faptelor prin calificativul de bun, ca aprobare și de reprobare a tuturor acțiunilor și faptelor ce ar vătăma un cerc mai restrâns sau mai larg de ființe omenești. Deci pe drept cuvânt, conștiința s'a numit „vocea lui Dumnezeu în om“ căci la cel mai mic cuvânt de nedreptate, la prima minciună se revoltă, și ca o voce de un timbru adânc intern reproby actul prin sancțiunea muștrărilor de cuget, pânăce ne determină a ne denunța singuri — chiar dacă am fi scăpat de rigorile legii — ca un act care de fapt n'ar fi al nostru. Acest purces divin al tribunalului conștiinței noastre este totdeauna urmat de o călăuză a luminii harului Dumnezeesc, ce ne îndreptează în fața răului, și ne luminează spre bine spre dreptate și adevăr, către împărăția slavei, a măririi, care va veni și va fi fără stârșit.

Însă jurământul poate fi adresat de-a dreptul către Dumnezeu și atunci avem un jurământ nemijlocit de nimeni și de nimic. Dar el poate fi adresat și numai către ființele — îngerii, sfinții, — față de cari Dumnezeu este bun și prin cari mijlocește asupra noastră și atunci avem jurământul nemijlocit. Din această cauză jurământul — oricare ar fi el — se cade să se facă în fața preotului, singurul mijlocitor, aici pe pământ, între Dumnezeu și om, în puterea dată lui, de către Mântuitorul Christos „Orice veți lega pe pământ, vor fi legate și în ceruri...“ (Mat 18, 18)

(Urmează)

Petru Voicău.

Să mai credem în Dumnezeu?...

de Pr. Iacob Crețiu.

... „Să mai credem în Dumnezeu?” dar Dumnezeu nu există. El a fost numai o creațiune a imaginațiunii omului, rob al naturii, a omului cu un foarte îngust orizont, a cărui rațiune nu dispunea decât de slabe mijloace de evadare din cercul vîfios al aserțiunilor acelor, cari purtau numele de: „*mai mari ai poporului*”, „*cărturari și farisei*”, „*pontifex maximus*” etc., iar azi „*slujitorii ai Domnului*”.

Natura nu mai este azi despotică, nu mai poate fi; tainele ei rînd pe rînd au fost pătrunse de mintea omenească; astăzi este ea subjugată de cel pe care l-a subjugat veacuri de-a rîndul. Lanțurile despotismului său s'au rupt și au căzut zală cu zală; omul veacului mașinismului o posedă, ea nu mai constituie inaccesibilul

Dumnezeu, la care își găsea refugiul mintea prea slabă a omului rămas în plin extaz în fața atîtor tainele naturii, a putut fi considerat ca o forță, care depășia puterile rațiunii acestui om, dar nu mai poate fi considerat azi, ca ceva concret, ca o forță incomprehensibilă, în fața căreia totul rămâne prea slab.

Credința în Dumnezeu, în această forță creiată de imaginațiune, rămâne ca ceva firesc, explicabil, pentru omul veacurilor trecute, rob al naturii; pentru omul de rînd al veacului acestuia, pentru masa inconștientă și supersensibilă a vulgului, dar nu pentru omul de elită, pentru intelectualul veacului progresului, a cultului energiei și al muncii, pentru *omul de știință*.

Știința și credința, n'au putut merge niciodată alături, pe același drum. Ele au fost în permanent conflict, sunt și vor rămâne. Și, azi nu mai poate fi hazardată afirmarea, că în mod indiscutabil, un foarte apropiat viitor va aservi cu totul credința științei.

„... *Ar fi timpul deci, să ne mai slăbiți cu cele spirituale!* Omul de azi are atâtea alte năcazuri, are, atât de din greu de luptat pentru câștigarea existenței încât nu mai are timpul să se ocupe și de preocupările de domeniul imaginației”...

Iată, ceea ce îți este dat, nu odată, și nu numai dela câțiva să auzi. Nazbătii ca acestea și altele, nu cred să nu fi auzit mai toți proștii, dela preținșii intelectuali ai zilelor noastre, dela emancipații veacului al XX-lea, dela filosofii de duzină.

În convenirile de toată ziua, nu odată îți este dat să dai peste asemenea declasați, dezorientați, cari îți aruncă fara nici un control și remușcare de conștiință asemenea murdare expectorații la adresa lui Dumnezeu și te mai gratifică în plus și cu un suveran dispref compătîmîndu-te, că deși muritor aparținînd veacului luminii, totuși ești așa de rămas.

Dar, acești nenorociți, pe cari nu știi să-i condamnîi sau să-i compătîmești, cari au trecut prin școală așa cum trece câinele prin apă, de cari nu s'a prins nimic

din ceea ce trebuia să se prindă, uită sau nu-și dau seama auzimii, că sînt niște nenorociți dezechilibrați, cari nu știu ce vreau în viață, cari nu-și pot da seama de adevăratul sens al vieții de aci.

Se pretind ei emancipați, dar în fond nu sînt decât niște ignorați diplomați. Îți vorbesc cu atîta competență despre *oamenii de știință*; afirmă că *știința* a fost tot timpul în conflict cu credința, cu atîta seninătate de dobitoci încălțați; că *oamenii de știință* n'au putut nici cînd, nici un moment crede în Iisus Christos și Tatăl Său Dumnezeu; încât nu poate decât să ți-se umple sufletul de revoltă auzind asemenea *afirmațiuni, bazate pe cea mai crasă ignoranță*.

Și, cum nu poți să înțelegi la ce școală s'au format acești declasați, aceste odrasle de elită a societății contemporane, ce lectură au facut acești nenorociți, de au putut ajunge la asemenea convingeri stupide, — trebuie, vrînd, nevrînd, să-i și compătîmești.

Cum, asemenea nenorociți, muritori pierduți, morți printre cei vii, abundă toate drumurile, trecînd sub firma de intelectuali, cari rîd și compătîmesc pe cei cari se mai îndreaptă spre sfînta biserică spre a se ruga lui Dumnezeu, inexistent după ei, sigur ajung să întâlnească toți frații în Domnul, și mulți se vor angaja — fiind o datorie de conștiință — în discuții cu ei, *credem că facem tuturor un real serviciu, așternînd pe hîrtie câteva fragmente din opera oamenilor de știință, a adevăraților oameni de știință, cari n'au fost ateți*, după cum pretind acești ignorați, ci din contră.

Este adevărat, că au existat în decursul veacurilor și ateți, oameni cari îndrăznind să încerce a diseca și cuprinde, să perceapă incomprehensibilul, au orbecat în întunec toată viața lor; dar, cei mai mulți din aceștia, în fața morții, s'au înspăimîntat de drumul pe care au umblat tot timpul, și au retractat tot ceea ce au afirmat despre Dumnezeu.

... Dezorientații pe cari i-am întîlnit eu în calea mea și cu cari am avut discuții cu privire la existența lui Dumnezeu, sînt convinși, — după cele afirmate de ei — că n'au cetit nici fragmentar opera științifică a acelor pe cari pretind că-i cunosc de aproape și pe cari îi clasează de ateți.

Cei considerați ateți de acești filosofi de duzină, au fost întîmplător (?) totemai niște oameni convinși de existența lui Dumnezeu, care nu este o „*forță creiată de imaginație*” (?), ci ceva concret, în care au crezut și căruia i-s'au închinat așa cum credem și ne închinăm și noi.

... Știința n'a fost niciodată o piedecă pentru credință, nu este și nu va fi niciodată. Acesta este adevărul. Opera însăși a adevăraților oamenilor de știință, este o mărturie vie despre acest adevăr.

Lamarck, pe care mulți, foarte mulți, l-au trecut și-l trec încă în rîndul savanților ateți — cea mai eclatantă dovadă că n'au cetit opera lui — iată ce mărturisiri

de credință face în opera lui fundamentală: „*Psilosophie Zoologique*“:

... „Nimic nu există de cât prin voința sublimului Autor al tuturor lucrurilor... Putem noi să-I impunem regulile?... Puterea infinită n'a putut ea să creeze o ordine în lucrări, care să dea succesiv existență la tot ceea ce vedem?... Oricare ar fi fost voința Sa, imensitatea puterii Sale este întotdeauna aceeași, și, în orice fel s'ar fi îndeplinit această voință supremă, nimic nu-și poate micșora grandoarea“ (vol. I. pag. 76).

Iar ultimele cuvinte cu cari își încheie el opera sunt acestea:

„Natura, ansamblul imutabil numai atât, cât îi va plăcea sublimului Autor să-I facă să existe, trebuie să fie considerată ca un tot... Ca un țel pe care singur Autorul lui îl cunoaște...“ (vol. II. pag. 426).

Iar în opera: „*Introduction à l'histoire des animaux sans vertèbres*“ spune următoarele: „S'a crezut că natura ar fi Dumnezeu însuși“. (Auziți nenorociților-filosoși de la răspântii de drumuri!) „Ciudat lucru! Se confundă ceasul cu ceasornicul, opera cu autorul-Desigur, această idee este inconsecventă și n'a fost aprofundată niciodată. Puterea, care a creat natura, fără îndoială că n'are nici o margine; ea nu poate fi restrânsă ori supusă în voința sa și este independentă de orice lege; ea singură le poate desființa“.

Kepler, marele astronom englez (1571—1630) își încheie opera sa fundamentală „*Harmonia mundi*“, cu o rugăciune.

Iat-o:

„Mai înainte de a părăsi această masă, pe care mi-am făcut toate cercetările, nu-mi rămâne decât să ridic ochii și mâinile către cer, pentru a invoca printr'o arzătoare rugăciune pe părintele tuturor luminilor. O, Tu, care prin strălucirea naturii, trezești în noi dorința după lumina grației, pentru a ne transporta apoi în splendorile gloriei, te binecuvântează, Stăpâne și Creator, pentru bucuriile pe care creaturile Tale m'au făcut să le gust, și pentru toți florii pe care privești opera Tale mi-au trezit în inimă.

Am sfârșit lucrarea mea; i-am închinat tot talentul și toate puterile pe cari le-ai dat. Am descoperit oamenilor măreția operelor Tale, atât pe cât mi-au îngăduit să le înțeleg puterile mărginite ale minții mele. Am dorit cu înfocare să ajung la înțelepciunea și la adevărul neîntunecat. Dar nu sunt decât vierme, născut și hrănit în tina păcatului.

Dacă am rostit cumva vre-un cuvânt contrar la ceea ce dumnezeieștile Tale sfaturi au hotărât să descopere oamenilor, inspiră-mă ca să-l retrag. Dacă, în fața minunatelor frumuseți ale operii tale, m'am lăsat sedus de înfumurare; dacă am căutat gloria mea înaintea oamenilor, într'o muncă, ce ar fi trebuit să fie închinată gloriei Tale, iartă-mă, o Dumnezeu bun și îndurat“.

Și cele din urmă cuvinte sunt acestea:

„Mare este Domnul Dumnezeu nostru: lăudați-L cu graiul vostru, voi ceruri, soare, lună și stele! Lăudați-L armonii cerești! Și tu, sufletul meu, laudă-L pe Domnul! Dela El și prin El vin toate lucrurile, și ceea ce noi știm, slabă parte, vai! din imensa realitate. A lui este cinstea, lauda și mărirea în vecii vecilor“.

(Urmează).

Rolul și însemnătatea religiei creștine în viața omenirii¹⁾.

Iubiți Ascultători,

Înainte de a intra în subiectul conferinței mele este necesar a cunoaște: ce este religia, care este fundamentul religiei și de când datează ea.

Cuvântul religie după cum o derivă Virgiliu precum și părinții bisericești: Lactanțiu, Ieronim și Augustin vine, dela cuvântul latin „*Re*“ și „*Ligio*“*) Rădăcina „*Ligio*“ înseamnă: legătură unire sau raport, iar particula „*re*“ exprimă reciprocitatea amicală; așa dar „*Religio*“ atât după etimologia cuvântului cât și după conceptul ei: este legătura sau raportul viu între om și Dumnezeu.

Cicerone, celebrul orator și filozof roman, zice că „Religia este cultul cel sârguincios al zeilor“, și numește religioși pe aceia cari recitează regulile și păzesc toate cele ce țin de cultul religios al zeilor. După această definiție, religia apare mai mult ca o venerațiune externă, sau ca un cult ceremonial ce se aduce ființei dumnezeiești. Mult mai bine se exprimă Lactanțiu un părinte bisericesc, pe care biserica îl numește Ciceronele Creștinătății asupra conceptului religiei când zice: „Noi ne naștem spre acel scop ca să dăm lui Dumnezeu Creatorul nostru ascultarea cuvenită și dreaptă. Prin această legătură a pietății suntem strânși legați cu Dumnezeu de unde și religia își are numele. Cu această definițiune a lui Lactanțiu s'au unit Ieronim și Augustin scriitorii bisericești din biserica din apus.

Tot ca o legătură vie a fost considerată religia precum vom vedea atât în sfânta Scriptură a Vechiului Testament cât și în cea a Noului Testament.

Dacă ne întrebăm însă care este fundamentul religiei și de când datează ea? Apoi este de observat că religia își are fundamentul său pe deoparte în Dumnezeu, iar pe de altă parte în om. Își are fundamentul în Dumnezeu întrucât El ca un Atotputernic, creiând pe om după chipul și asemănarea Sa, a binevoit a înzestra cu suflet rațional, liber și simțitor. Religia își are pe de altă parte fundamentul în om, pentru că omul cu toate facultățile sale sufletești nizește în mod firesc către Dumnezeu prototipul său și anume: cu mintea nizește către Dumnezeu ca spre adevărul cel mai înalt; cu voința și senzibilitatea, tinde către Dumnezeu, ca spre bunătatea și fericirea cea mai desăvârșită și vecinică. Dacă religia se bazează pe însăși natura

1) Conferință ținută în cadrul societății femeilor ort. rom. în după amiaza de 26 Noiembrie 1933 la vecernie de preotul Romulus Pop din Caransebeș.

*) Etimologia cuvântului este *re* și *ligo* (dela *ligo*, -are), nu *re* și *ligio*. N. R.

spirituală a omului, atunci este evident că originea religiei concade cu originea genului omenesc, și mai departe dacă natura spirituală a omului este proprie întregii omeniri atunci este învederat, că religia a existat la toate popoarele, din toate timpurile, adică este *universală*.

Acum ni-se pune întrebarea cum se poate pune omul în legătură cu Dumnezeu? Sau cu alte cuvinte ce condițiuni se cer, ca să se realizeze de fapt, legătura omului cu Dumnezeu; adică El printr'un act liber să iasă din lumina cea neapropiată și să se descopere omului, împărtășindu-i adevărurile cele înalte ale credinței, speranței și dragostei prin ajutorul grației divine, care ridică și întărește pe om în viața spirituală.

A doua condiție, se cere dela om, ca el să fie liber a primi și dezvolta adevărurile descoperite prin grația divină. Prin urmare dela om se cere pe deoparte să creadă, să iubească și să nădăjduască în Dumnezeu ceea ce se chiamă cult sau adorațiune internă; iar pe de altă parte să exprime credința, speranța și dragostea printr'o viață religioasă, ceea ce constituie cultul sau adorațiunea externă. Am zis că religia datează dela începutul lumii, și că ea a fost considerată ca o legătură vie, atât în Vechiul cât și în Noul Testament. Știm din Sfânta scriptură a V. T. că Dumnezeu creiând prima pereche de oameni le spusese ce trebuia să facă ca să trăiască în veci și să rămână în grădina fericirii, și din contră dacă nu vor păzi porunca dată, Dumnezeu îi amenință că ei vor muri. Din aceasta se vede că religia protopărinților noștri ni se prezintă, *ca un raport sau ca o legătură*, deoarece Creatorul a dat prescripți, pe cari omul urmându-le avea să ajungă ținta sa finală. Prima păreche de oameni calcă porunca dată și urmașii lor devenira din ce în ce mai răi. Dumnezeu îi pedepsește cu potop, lăsând numai pe Noe și copiii lui în viață. Urmașii lui Noe însă dându-se la răutăți Dumnezeu îi părăsește și alege pe *Avraam*, om drept și cu frica lui Dumnezeu pe care îl chiamă din Mesopotamia în pământul Canaan, și *reinoeste legătura* cu dânsul. Dar nici urmașii lui Avraam nu ținură noua legătură făcută prin graiu viu.

Atunci Dumnezeu văzând că legătura făcută de două ori prin graiu viu, nu este păstrată de poporul său ales, chiamă pe Moisi pe muntele Sinai și face cu el *legătură scrisă*, dându-i cele 10 porunci scrise pe două table de piatră. Poporul evreu însă, nu așteaptă nici măcar sosirea lui Moisi din munte; ci din bijuteriile femeilor lor toarnă vițelul de aur în amintirea bouului Apis, la care se închinau ei în Egipt; ceea ce face pe Moisi să sfărâme tablele legii și vițelul de aur și să se suie a doua oră în munte și să ceară din nou dela Dumnezeu alte table de legi. Israilitii nepăstrând însă, nici această legătură scrisă, și uitând pe Dumnezeu binefacătorul lor, care i-a scăpat din robia Egiptenilor și i-a hrănit cu mană prin pustie, au fost condamnați a se risipi pe fața pământului fără a avea unde va patrie. Iar pentru aceia cari voesc a se apropia de Prototipul lor și doresc a fi în legătură vie cu „El” trimite în lume pe *Fiul său*, *Cuvântul cel mai înainte de veci*, spre a face o nouă legătură deplină și vecinică. Mântuitorul lumii, nu vine pe pământ, în formă de inger, și nici ca o nalucire, spre a ne înfricoșa; ci pentru a povățui pe oameni, s'a spogorât din cer, s'a intrupat dela Duhul Sfânt și din Maria Fecioară s'a făcut om. Dar cu toate că Domnul nostru Iisus Christos, era blând ca un miel nevinovat, care nu și ridică glasul său împotriva celui ce îl tunde pre el; cu toate că n'a

făcut nimănui nici un rău; cu toate că a povățuit pe oameni a face numai binele; cu toate că în fine a vindecat orbii, șchiopii, leproșii și a înviat pe morții Evreilor; totuși El a fost condamnat de aceștia la moarte și încă la moarte de cruce ca cel de pe urmă tâlhar.

Pentru a ne convinge, ca Domnul nostru Iisus Christos, nu era simplu om, cum îl socotesc unii, și că învățătura și minunile Sale, nu erau de origină omenescă, voi reproduce o scrisoare²⁾ a lui *Publius Lentulus* guvernatorul Iudeii, adresată lui Tiberiu imperatorul Romanilor; scrisoare găsită în arhiva Cezarilor din Roma din care se poate vedea, cum era considerat Mântuitorul pe acea vreme, chiar de către *Publius Lentulus*, care era păgân și care nu avea nici un interes de a scri astfel despre dânsul. Iată acea scrisoare:

Sire,

„Am aflat că dorești să știi, ceea ce acum îți comunic printr' această scrisoare: Trăește aici un om, care se bucură de-o mare reputațiune de om virtuos, anume Iisus Christos. Poporul îl numește profet al adevărului; iar discipolii săi susțin, că e fiul lui Dumnezeu, adică al aceluia care a creiat cerul și pământul, și toate cele ce au existat și vor exista în univers. Și în adevăr, o împarate! În fiecare zi se aude despre minunile săvârșite de acest Iisus Christos. Prin unul și singurul său cuvânt dă sănătate bolnavilor și viață morților. Este de-o statură mijlocie și de-o frumsețe uimitoare. Privirea lui e așa de măreață încât inspiră respect în toți cei cari îl privesc, și cari se văd siliți, să-l iubească și să se teamă de el. Părul lui are culoare de alună coaptă, adică roșiatic, și îi cade până la umeri; se împarte în două prin mijlocul capului, după obiceiul Nazaritenilor. Fruntea lui este lată, exprimând liniște. Nici o pată sau sbârcitură, nu se vede pe fața lui puțin rumenă. Nasul și gura lui, nu arată nici un argument, pentru vreo critică logică; iar barba lui cea deasă e asemenea părului capului său, ea este lungă și se desparte în două prin mijloc. Privirea lui este măreață și severă. Are ochi strălucitori. Lumina ce varsă fața lui, este ca lumina soarelui, așa încât este imposibil de a privi cineva prelung. Inspiră spaimă această strălucire. Când însă povățuește și sfătuiește plângând atrage iubirea și respectul ascultătorilor. Se asigură ca nici odată n'a răs; dar ochii lui vecinică lacrămează. Brațele și mâinile lui sunt foarte frumoase. E foarte plăcut când vorbește; dar foarte rar iese în lume. Cât despre învățatură, atrage admirația întregului Ierusalim. Cunoaște perfect toate științele, fără a fi studiat vreuna. Călătorește desculț și cu capul descoperit. Se vorbește pe aici, că un asemenea om nu s'a mai văzut până acum, prin locurile acestea. Mulți Iudei îl consideră chiar ca Dumnezeu; alții însă îl denunță că lucrează contra legilor Majestații Voastre. Mă revolt foarte mult contra acestor Iudei pismoși. Omul acesta n'a cauzat nici o nemulțumire la nici un om, vreodată. Dacă Majestatea Voastră dorește să-l vază, precum mi-ați scris mai deunăzi, faceți-mi cunoscut aceasta, și îndată îl voiu trimite; căci sunt gata să îndeplinesc cu smerenie și supunere, tot ce Majestatea Sa mi va ordona”.

„Făcută în Ierusalim, Gragul al X-lea, lumină nouă”.

Al Majestații Voastre, prea smerit și supus servitor

ss. *Publius Lentulus*
Guvernatorul Iudeii

2) Această scrisoare se găsește la sfârșitul Ciaslovului sau Orologiului mare.

Precum vedem din această scrisoare a păgânului guvernator al Iudeii, relese în mod sigur: Că Domnul nostru Iisus Christos cunoștea perfect toate științele fără să fie studiat vreuna; și că „El“ adesea sevărsia minuni, dând sănătate bolnavilor și viață morților numai prin unul și singurul său cuvânt. Se mai poate cineva îndoi — citind această scrisoare că Mântuitorul lumii n'a fost fiul lui Dumnezeu sau Cuvântul întrupat? Mai cutează cineva dintre materialistii și raționaliștii moderni, să afirme că Domnul nostru Iisus Christos nu a înviat din morți când „El“ avea putere Dumnezească de a învia pe alții din mormânt? Mai poate avea cineva îndoială despre învierea morților și viața de veci, ce are să fie dincolo de mormânt, precum noi credincioșii mărturisim în simbolul credinței?

Fiul lui Dumnezeu precum știm s'a sacrificat pentru lume; dar învățătura Sa fiind de origină, divină a prins rădăcini și s'a răspândit cu repeziune pe suprafața globului pământesc numai prin graiu viu.

Pentru continuarea operei Sale Mântuitorul alege 12 apostoli pe cari nu-i recrutează de prin școlile filozofice sau de prin universități, ci dintre pescarii cei simplii și necărturarii ai lacului Ghenisaret, zicându-le: „Lăsați mrejele și vânatul peștilor și urmați-mă, că vă voi face vânători de oameni. Modul și mijloacele prin care s'a răspândit religiunea creștină, ne vorbește fericitul „Augustin“ în cartea sa „De civitate Dei“, unde zice: „*Puștii pescari simpli și necărturari, cu totul străini de gramatică, neînarmați cu dialectică și neingânfați cu retorica a trimis Christos cu mrejele credinței pe infuriatul ocean a lumii acesteia, și a prins cu ele, un mare număr de pești de tot felul, între cari erau chiar și filozofi*“. Creștinismul, precum vedem, s'a răspândit numai prin predică de către discipolii Mântuitorului, cari nu numai că erau cu totul lipsiți de acele însușiri și mijloace, ce pot să influențeze asupra inimilor auditorilor, precum sunt: știința, elocința, averea, gloria și noblețea de familie; din contra, prin însușirile lor firești putea mai mult a respinge, decât a atrage pe cineva. Aveau însă altceva care lipsește, ba mulți astăzi aveau „Credința“ sau convingerea nestrămutată despre Divinitatea Dascălului lor; și cu această armă, au mers din victorie în victorie până când a înfipt drapelul Creștinismului, la începutul secol. al IV-lea, chiar pe tronul împăratului lumii de atunci. Venirea Mântuitorului pe pământ a avut loc, întocmai, la timpul și în locul prezis de proorocii V. T., cari au trăit cu câteva secole înainte de Dânsul. Așa spre ex. p.: După precizarea patriarhului Iacob, Mesia avea să se nască atunci, când sceptrul împărăției se va lua dela neamul lui Iuda, profecția aceasta s'a realizat întocmai, căci în timpul viețuirii Mântuitorului pe pământ Palestina fiind prefăcută în provincie romană, se governa de guvernatorii romani, cum a fost Pontiu Pilat, care s'a spălat mâinile înaintea poporului evreu zicând: „Sângele dreptului acestuia, să fie asupra voastră și a copiilor voștri: căci eu nu aflu într'ânsul nici o vină“.

După proorocia lui Isaia, Mesia avea să se nască în mod supranatural dintr'o fecioară ceace s'a împlinit întocmai; căci până astăzi Biserica creștină laudă pe maica Domnului zicând: *Bucură-te mireasă pururea fecioară*. După precizarea lui Micheea, Mesia avea să se nască în Behtleemul Iudeii, proorocie care iarăși s'a realizat întocmai; iar după precizarea profetului Daniil, Mântuitorul avea să apară în lume după 70 săptămâni de ani dela data liberării Iudeilor din captivitatea Babilonică, proorocie care iarăși s'a împlinit perfect exact,

căci dacă înmulțim 69 de săptămâni de ani cu 7 ne dă 483 ani, adică timpul dela liberarea Iudeilor din captivitatea babilonică până la venirea Mântuitorului, iar în mijlocul săptămânii a 70 a păținit, a murit și a înviat Domnul nostru Iisus Christos. Mântuitorul s'a botezat la 30 de ani, iar la 33 ani și jumătate a fost crucificat, deci „El“ a trăit pe pământ 33 și jumătate. În fine după profețiile lui Agheu și Malahia, înainte de venirea lui Mesia, avea să se întâmple o mare perturbațiune politică și religioasă în lume. Și aceste preziceri s'au realizat întocmai, dacă cercetăm starea politică și religioasă a popoarelor din vastul imperiu roman.

Știm că după moartea lui Irod cel mare — în timpul căruia se naște Iisus Christos. Palestina fu împărțită, la cei trei fii ai săi: Arhelau, Filip și Irod Antipa. Aceștia pierzând pe rând partea lor de împărăție, Palestina fu prefăcută în provincie Romană. Iudeii răscolându-se în mai multe rânduri contra Romanilor, fură bătute; iar Tit, imperatorul roman, dărâamă chiar și templul din Ierusalim, împrăștiind pe Evrei prin tot imperiul său. În această stare aflându-se ei, citeau și reciteau profețiile Vechiului Testament, privitoare la venirea lui Mesia; pe care-l socoteau ca pe un puternic imperator pământesc care avea să adune pe Evrei sub un singur sceptru, să se pună în fruntea lor și să-i libereze de sub dominațiunea romană. Cât privește starea religioasă a lumii de atunci, ea consta în idololatrie. Dintre popoarele vechi, numai Evreii se închinau unui Dumnezeu nevăzut, dar pe care-l considerau, ca pe un Dumnezeu al Iudeilor, care ura și se răsbuna pe cei de alt neam sau de altă religie. Celelalte popoare își închipuiau pe Dumnezeu că rezidă în lucruri făcute de mâini omeneste, sau animale mai inferioare decât omul. Așa de exp.: Perșii se închinau „focului“, Egiptenii „animalelor“, Babilonenii și alte popoare vecine se închinau „stelelor“; Grecii și Romanii, personificau puterile naturii și se închinau lor. Mitologia acestor popoare este plină de povești, relative la zcii pe care-i împăcau mulți din oamenii celebri ai Grecilor și Romanilor, de pe timpul Mântuitorului. Cicerone vorbind despre necredința ce aveau Romanii în asemenea zei zice: „*că nici băbele nu mai credeau, în ce spuneau oracolii; și se miră cum auguri nu-și rād în față când se întâlnesc unul cu altul, știindu-se unul pre altul că sunt înșelători*“. Filozofia pe altă parte era desbinată în diferite secte filozofice, care se combăteau una pe alta; așa că ceace înzăta o școală filozofică combătea cealaltă și viceversa. Pentru aceasta mulți bărbați erudiți ai timpului, părăsiau religia păgână și îmbrățișau pe cea Creștină — singura care satisface toate cerințele sufletului omenesc și se acomodează cu toate împrejurările din viața omului. Un exemplu din multe altele putem cita pe Iustin martirul, care era un renumit filozof păgân. Acesta negăsind satisfacție sufletească în problemele filozofice și citind sfânta Scriptură și în special Noul Testament, nu numai că s'a făcut creștin, dar a suferit chiar moarte pentru Christos și învățătura sa divină. Din cele zise până aici se vede destul de lămurit, că nici una din religiunile păgâne sau naturale, nu ne înfățișează o doctrină adevărată, despre adevărurile religioase. Istoria ne arată, cumca în diferite timpuri s'au ivit mulți bărbați foarte inteligenți și de erudițiune admirabilă, cari au cercat să amelioreze viața religioasă a oamenilor, dar n'au putut.

(Urmează)

Dela Bănăţenii din Cadrilater (Dobrogea).

D-lui Profesor IOSIF VELCEANU
preşedintele Asociaţiei de coruri

TIMIŞOARA

Am onoare a Vă ruga să binevoii a ne recomanda un **conducător de cor bisericesc şi fanfară**, care ar putea să vie în părţile acestea ale Cadrilaterului, unde ne-am hotărît a înfiinţa o societate cultural-religioasă, asemenea cu cele din Banat.

Conducătorul, ce ne veţi recomanda, va fi imediat împoprietărit cu 10 Ha. de pământ, i se va da material ca să-şi facă o casă gospodărească, va fi numit cantor (cântăreţ) la biserică şi va avea şi 2 $\frac{1}{2}$ Ha. teren de cultură dela biserică, plus cota parte din veniurile serbărilor.

In aceasta parohie avem mulţi colonişti bănăţeni cari au luat iniţiativa înfiinţării Societăţii cu numele „Ecoul Banatului“.

Avem mare încredere în răspunsul Dv. satisfăcător. Elementul ce ni-l veţi recomanda, va primi, cât se poate de urgent foaie de reducere pe C. F. R. pentru a veni cu toată gospodăria şi familia.

Cu respectuoase salutări şi mulţumiri

Preot FLORIAN PUIU

paroh al bisericii din Eseti jud. Caliacra.

Publicăm această scrisoare în speranţa, că se va găsi în Banat un dirijor de cor şi instructor de fanfară, care s'ar hotărî să meargă la fraţii noştri din Cadrilater, chiar şi numai în mod provizor, ca să cunoască împrejurările de acolo, unde va fi primit cu braţe deschise.

Reflecţanţii sunt invitaţi a-mi trimite cât mai îngrabă adeviziunile, arătând activitatea lor de până aci

Prof. Iosif Vălceanu

Timişoara, Strada Moise Nicoară Nr. 1

REDACTIONALE.

On. preoţi şi toţi doritorii de a plasa în coloanele acestei foi anumite articole de interes public, să fie cu toată atenţiunea atât la fond, cât şi la forma scrisului. Foaia are menirea să îmbogăţească intelectul şi inima cetitorului cu lucruri noi şi plăcute fie din domeniu profan, fie din nesecatul izvor al revelaţiei divine, Sfânta Scriptură. Aceste din urmă devin interesante şi atrăgătoare prin forma espunerii, prin argumentare, etc. În acest scop sunt cu totul de evitat expresiile neurbane, tari, ne mai vorbind de inexactităţi, de greşeli de topică, ortografie, ş. a., prin ce se uşurează munca redactorului şi nu se sporeşte inutil. Pentru citatele sau reproduce-rile din autori şi păreri străine să se indice sursa. Articolele, şi cu deosebire cele ce vizează evangeliile, predici, pareneze, etc. să se trimită din bună vreme, spre a fi publicate la timp, căci altfel devin inactuale. Redactorul fiind cel dintâi critic al articolelor trimise spre publicare, este obligat să facă o selecţie a materialului merit a vedea lumina tiparului; deaceea pe viitor tot ceace nu întruneşte aceste condiţii, nu se va mai publica.

Pr. T. M. în O. Cred că D-Ta ai spus ce ai avut de spus. Stările de aiurea, de ce le-am comenta?

Pr. N. V. în C. Îl voiu publica, poate în Nrul viitor. La cauza aceea nu m'am cugetat încă. Vom mai vorbi.

ŞTIRI

Sărbătorirea d-lui profesor I. St. Paulian. Implinind Duminecă la 4 Februarie dl profesor din Turnu-Severin I. St. Paulian, vârsta de 70 de ani, societatea muzicală „Doina“ din Severin îl sărbătoreşte printr'o impunătoare festivitate urmată de o masă comună. Sărbătoritul este un bun român şi un nepreţuit prieten al bănăţenilor, pe cari totdeauna i-a cercetat, şi 'n vremuri bune ca şi 'n vremuri grele. Deaceea ne bucurăm din suflet la sărbătorirea dsale, dorindu-i încă mulţi ani cu sănătate deplină.

Pentru monumentul funerar „Dr Iosif Iuliu Oiaru“ au mai intrat următoarele sume:

Mai mulţi credincioşi din Borlovenii-vechi	115 Lei
Biserica ort. rom. Borlovenii-vechi	100 „
Preot Timotei Borchescu Borlovenii-vechi	100 „
„ Ioan Buliga Dragsina	100 „
Inv. pens. George Cătană Valeadeni	100 „
Comuna bisericească Stamora-română	50 „
Preot Gheorghe Cătană Stamora-română	50 „
Ioan Jarcu elev cantor Caransebeş	40 „
Inv. Florea Băcilă Armeniş	20 „
Inv. Adrian Georgescu Armeniş	20 „

Total: 695 Lei

Suma anterioară: 36.661 Lei

Total până de prezent: 37.356 Lei

Parastas pentru Emanuel Gojdu. La 3 Februarie a. c. se împlinesc 64 de ani dela moartea marelui mecenat al bisericii noastre ortodoxe mitropolitane. Cu acest prilej asociaţia „Frăţia ortodoxă română“ a hotărît să săvârşească în toate bisericile din mitropolie parastas. Pentruca acest parastas să fie îndeplinit cu toată demnitatea, secţia Caransebeş a asociaţiei a intervenit la dd. protopopi, cu cari luând contact preoţimea poate contribui la buna lui reuşită.

Conferinţă. Duminecă a conferenţiat în cadrul Astei Dl director dela şcoala normală Gheorghe Neamţu despre Italia. Conferenţiarul a pus faţă în faţă cu trecutul glorios al Romei, Italia progresistă şi puternică de astăzi, în care trăeşte neadormit spiritul şi energia de veacuri. Complectată cu clişee din oraşele şi frumuseţile Italiei, conferinţa a fost mult atrăgătoare. Corul şcoalei normale condus de dl profesor D. Cusma a executat bucăţi corale frumoase.

Pe seama locului de pelerinaj „Piatra Scrisă“ au mai dăruit: Dimitrie şi Silvia Urecheatu din Mehadica 40 Lei şi Traian Golumba din Berzasca 20 Lei, care sume s'au predat destinaţiunei cu mulţumită.

† **Ana Bogoeviciu** soţia tânărului preot Pavel Bogoeviciu, funcţionar în Consiliul nostru eparhial a încetat din viaţă după scurte dar grele suferinţe.

Dumnezeu să o ierte!

Notă Oficială.

Nr. 373 E. ex 1934.

În vederea primirii bonurilor de impozite, în Contul retribuțiilor restante din 1931, Onorata preoțime este îndatorată să prezinte la percepția fiscală, respective la oficiul notarial local, o „Dovadă“ după formularul de mai jos, în care se vor arăta impozitele restante din anii 1931—1933/34.

Această dovadă se va înainta, prin Oficiul protopresbiteral concernent, la Consiliul eparhial, până în 10 Februarie a. c.

Formular:

Dovadă,

Se certifică oficial din partea noastră, Perceptor că d-l din comuna are următoarele impozite restante către stat, după anii bugetari și anume:

În anul 1931.

- a) numai cota statului Lei
- b) adiționale ”
- c) drumuri ”
- d) global ”
- e) profesional ”

Total Lei

În anul 1932/1933.

- a) numai cota statului Lei
- b) adiționale ”
- c) drumuri ”
- d) global ”
- e) profesional ”

Total Lei

În anul 1933/1934.

- a) numai cota statului Lei
- b) adiționale ”
- c) drumuri ”
- d) global ”
- e) profesional ”

Total Lei

Această dovadă s'a eliberat la cerere proprie, spre a-i servi la obținerea bonurilor de impozit.

..... la 1934.

Văzut:

Pentru exactitatea datelor și a cifrelor.

Perceptor fiscal: Notar:

Caransebeș, în 22 Ianuarie 1934.

Consiliul eparhial.

Aviz.

Librăria Diecezană
din Caransebeș

cumpără ceară curată

cu prețurile cele mai
avantajoase, în orice
cantități.

Obiecte bisericesti
dela cele mai renumite fabrici, se află
de vânzare la Librăria Diecezană.

Tipărit, în Tipografia
noastră diecezană, a apărut:

Manualul de Tipic

al Bisericii ortodoxe, în uzul teologilor
și preoților, cuprinzând serviciile
Dumnezești din postul
sfintelor Paști

intocmit de:

CONSTANTIN VLADU

profesor de Tipic și Cântare la Academia
teologică din Caransebeș,

aprobat de Consiliul eparhiei ort. rom. a Caransebeșului
și tipărită cu binecuvântarea în Domnul adormitului
fost episcop diecezan Dr. IOSIF TRAIAN BADESCU.

Cartea e tipărită pe hârtie
fină, în două culori și
se poate comanda dela

LIBRĂRIA
și **TIPOGRAFIA**
DIECEZANĂ
din **CARANSEBEȘ.**

Exemplarul: Lei 180

plus spesele postale.